

УТВЪРДИЛ:

**КМЕТ НА ОБЩИНА САМОКОВ
/ ВЛАДИМИР ГЕОРГИЕВ /**

**СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ФИЗИЧЕСКОТО ВЪЗПИТАНИЕ
И СПОРТА В ОБЩИНА САМОКОВ ЗА ПЕРИОДА 2012 - 2017
ГОДИНА**

ИЗГОТВИЛ: СНЕЖАНА ЛАЛЕВА

Гл.експерт „Образование,спорт,млад.дейности”ОА

Настоящата стратегия за развитието на физическото възпитание и спорта в община Самоков се основава на Закона за физическото възпитание и спорта, Националната програма за развитие на физическото възпитание и спорта в РБ, Националната стратегия за развитието на физическата култура и спорта, Закона за закрила на детето и действащите в областта на образованието Наредби, в частта им касаеща спорта и туризма в училище и програмите за развитие на спорта за учаци и спорт за всички.

Стратегията е съобразена с особеностите и приоритетите на спорта в община Самоков, с неговите традиции, дадености и възможности за развитие във всички посоки, съобразно социалните и финансови възможности на община Самоков, както и с тенденциите за развитие на спорта в страните от Европейския съюз.

Целта е утвърждаването на физическото възпитание, елитния спорт, спорта за всички и социалния туризъм, като един от приоритетите на държавната и общинска политика.

Състояние на системата за физическо възпитание, спорт за всички и социален туризъм в община Самоков

Спортът е най-голямото обществено движение в Европа. Това е изключително важно явление, универсално средство за възпитание на здравословен начин на живот. Едновременно с това, спортът е мощен интегриращ фактор, който възпитава толерантност и приемане на различията от най-малка детска възраст.

Физическото възпитание, спорта за всички и социалния туризъм включват всички видове занимания с физически упражнения, спорт, туризъм, като свободна и спонтанна дейност. Тези занимания са достъпни до всички и въпрос на лични предпочитания и преценени възможности. За практикуването на всички видове спорт са създадени доброволни сдружения / клубове, съюзи и пр./ на всички нива – общинско, регионално, национално. За практикуването им се изисква съответната макар и елементарна в някои направления/, но годна и функционална материална база, чието изграждане и поддръжка е задължение на общината.

Подсистемата на физическото възпитание и спорта в училище е с водеща и решаваща роля в съвременната система за развитие на физическото възпитание и спорта. Това обстоятелство се определя от няколко фактора, между които: обхватът на занимаващи се е най-голям и едновременно с това възрастта за възпитаване на определени двигателни и волеви навици - най-благоприятна. Това е системата за която имаме най-много подготвени кадри и съответно нивото на водения от тях учебно-тренировъчен процес е в сравнително добро състояние. Фактът, че спорта в тази възраст – респ. грижата за здравето и възпитанието на подрастващите и учениците в по-горни класове е предвидения трети час по физическа култура и спорт, финансиран от Министерство на образованието т.е. републиканския бюджет. В това отношение имаме доста основания за размисъл, тъй като често този трети час се възлага на учители без подходяща подготовка и образование, като начин за попълване на нормативите. Добре би било тази практика да се промени и тези допълнителни часове / и съответно модули/ бъдат наистина ефективни и оправдаващи основния замисъл. Тук ефективна роля могат да играят треньорите от треньорското звено към общинска фирма „Спортно имоти”. Положителен е факта, че с 129 ПМС, както и допълнителните средства за извънкласни дейности, 50 % от които остават в общината, решаваме и финансово можем да обезпечим провеждането на занимания по кънки и плуване, както и реализирането на състезания от общоградски мащаб. Заслугата за тези дейности е изцяло на добрата воля на директорите на училища, както и правилната политика на общината за големи намаления при ползването на общинските съоръжения.

Много съществен за цялостното развитие на спорта в община Самоков е факта, че в продължение на много години, община Самоков финансира със собствени средства спортните клубове и някои ученически спортни прояви със сума средно около 150 000 лв., разпределяни по определена методика от страна на Експертна комисия по физическо възпитание и спорт, изградена в общината.

По отношение на детско-юношеския спорт община Самоков има чувствително предимство пред редица други общини, тъй като има своя и с традиции ученическа спортна школа / треньорско звено // за учебната 2007-2008 год. с 61 групи и близо 800 ученика /, а през 2008-2009 година / вече преминала на общинска издръжка – с 450 ученика /, 2010 /2011 г. – 550 ученика, както и Спортно училище.

Работата на треньорите по различни видове спорт към ОФСП е мястото за първичен подбор и селекция, както и за начална подготовка на най-талантливите в областта на спорта деца. За радост кадрите - треньорите ,като цяло, обезпечаваци дейността на треньорското звено са

висококвалифицирани в направленията си – част от тях завършили НСА или изявени състезатели по спортове, макар и без необходимия образователен ценз. Треньорското звено реализира целогодишен образователно-тренировъчен процес, подплатен с годишен спортен календар. Изявите на децата обхванати в УСШ са на всички нива – от регионално, до държавни първенства и състезания, но след отпадането на тази дейност на национално ниво / системата на ученическите спортни школи /, треньорите водят представителните отбори на клубовете.

И въпреки високата резултатност в областта на някои от спортовете, има и такива секции, от които може да се желае още много, въпреки съществуващите финансови проблеми в някои от клубовете. Занижена и формализирана е контролната дейност от страна на общината, въпреки че с промяната бяха създадени условия за по-ефективен контрол. Новото и положителното в работата им е тясната им връзка със спортните клубове, като често спортните секции на звеното поемат част от функциите - тренировъчна и състезателна дейност на спортните клубове.

Неприятно, но факта е, че в нито едно училище не съществуват постоянни отбори по спортове. Спортните празници или полудни са крайно недостатъчни и не мотивират децата за постоянни занимания със спорт. За жалост често са случаите, когато формалното отношение към физическото възпитание и спорта се пренасят и в задължителните часове по физическо възпитание. С много малки изключения, формално се провеждат и допълнителните часове по модули „Туризъм”, „Спортни игри” и пр., а участието на децата в туристически походи, въпреки великолепните условия на района, даващи възможност с това да се занимават всички възрасти, от най-малките до най-възрастните, е сведено до минимум.. Междуучилищни състезания се реализират единствено в рамките на спортния календар на ученическата школа към ОФСП. Това е област в която може да се работи много, като се намерят разнообразни форми за стимулиране на всички страни в процеса – начини за които вече съществуват.

Не можем да не отчетем факта, че за жалост направеното по отношение на физическото възпитание и спорта за деца, юноши и възрастни в неравностойно положение, въпреки че е подсистема с нарастващи социални функции, е крайно недостатъчно. Тази подсистема има за цел осигуряването на рехабилитация, активен отдих, осмисляне на свободното време и пълноценното реализиране на тези лица в обществото.

В критичен дух трябва да погледнем и на въпроса за физическата активност, спорта и туризма за възрастни. Крайно недостатъчен е обхвата на хора в съществуващия клуб „Аполон”. Недостатъчни са и масовите

изяви на останалите клубове, предимно поради финансови причини, липса на план-програми и ограничени възможности за организация. Така например това е клуб „Аполон” е, който основно би трябвало да се заеме с организацията на интересни масови прояви, съществували до неотдавна като зимен спортен празник за всички възрасти, масови ски спускания и биатлон за всички възрасти, масови пролетни състезания и кросове за всички възрасти, състезания / ралита и пр., във връзка с Деня на предизвикателствата, Олимпийския ден, 17 май – Ден на българския спорт. Реализирани от клуб „Аполон” съвместно с определени спортни клубове, общината спокойно може да поеме част от финансовата страна на изяви. Не са намерени най-подходящите и разнообразни форми за привличане и участие на възрастните хора към ценностите на физическото възпитание и спорта.

Туристическо дружество „Рилски турист” има свой клуб на ветераните туристи / към тази група приобщаваме и Хорът на ветераните туристи/, но същинската дейност – двигателната активност, проявена чрез организирането на прояви от всякакъв вид – походи, екскурзии пеша, излети, състезания за възрастни, са крайно ограничени. Обяснението отново е затрудненото финансово състояние на туристическото дружество. Независимо от това, не можем да не споменем изключителното развитие и постижения на Клуб по ориентиране „Соколец”, който наред с националните първенци, даде и участници с отлични постижения – шесто и дванадесето място на световни състезания.

Изключителни са заслугите на Младежкия туристически отряд „КУМОТ”, които сами попълват редиците си с нови членове, обучавайки ги и въвеждайки ги в туристическото движение. Името на града ни е достойно защитено в БТС, с многобройните си младежки изяви, като традиционния поход „Козлодуй-Околчица”, „Черноморски бряг” и много други, в това число международни прояви.

В община Самоков са регистрирани официално 23 спортни клуба, обхващащи почти всички видове спорт – ски, биатлон, ски скокове, сноуборд, баскетбол, волейбол, борба, лека атлетика, футбол, хокей на трева, тенис на маса, спортна аеробика, мотоспорт, автомобилизъм, шахмат, стрелба, бокс. В процес на утвърждаване е клуб по офроуд.

Факт е, че задачите на клубовете са много и разнообразни, но работейки с по-елитни спортисти, голяма част от тях пропускат необходимостта от много близко сътрудничество пряко с детските заведения, училищата и спортните отбори към ОФСП, които са основното звено за селекция на ученици за Спортно училище „Никола Велчев”.

Анализирайки състоянието на физическото възпитание и спорта, не може да не се спрем на една от най-важните предпоставки за пълноценната

реализация и резултатност от дейността на треньори и спортисти със ОФСП, Спортно училище „Н.Велчев” и съществуващите спортни клубове

–

спортните обекти , съоръжения и общо материална база.

За разлика от много градове в страната, където развитието на различните спортове остана в зависимост от държавата и в този смисъл от неизяснената собственост на съоръженията и спортните имоти и обекти, спиращи възможностите за ремонт и развитие, в нашия град бяха решени доста подобни проблеми в полза на общината, респективно на физическото възпитание и спорта. Преобразувана бе собствеността на стрелбището и мотополигон „Ридо”, където бяха вложени много средства за благоустрояването му и дооформяне на трасета, съгласно изискванията за провеждане на състезания от европейска и световна величина. Със собствени средства общината завърши ремонта и новото строителство на покритата лекоатлетическа писта. Бяха изградени влек и ски писта в местността „Боричо”. Необходимо е изясняване статута и довършване на работата по съоръженията, при наличието на достатъчни средства в общината. Бе построена многофункционална спортна зала „Арена Самоков”, което автоматично повиши нивото на спортните изяви. Бе подменена дограмата на СУ „Никола Велчев”, както и на спортния комплекс към него. В същото училище бе препокрит и основно ремонтиран ролбана в двора. Суми бяха отделени и за ремонта на градския стадион.

Отлична придобивка е зимната пързалка за кънки, съществуваща от 2010 година. През лятото на 2011г. бе изградена цялостна скейт – рампа, а в началото на есента на 2011 бе открит и плувен басейн в зала „Арена-Самоков”.

По повод засиления интерес към колоезденето и сравнително новия спорт / за общината / - офроуд, добре Би било да бъдат изградени и развити велопътеки и маркирано трасе за офроуд..

Не на последно място по значение особено внимание и средства при наличност, би трябвало да бъдат отделени за спортни площадки и стадиони - изграждане, ремонти / където ги има / в селата от общината ни. По време на ваканции и друго свободно време, те ще изпълнят предназначението си и оправдаят вложените средства.

Училищната спортна база – физкултурни салони, външни спортни площадки, уреди и пособия, като цяло са в неособено добро състояние на

места / предимно училищата по селата / в плачевно състояние или изобщо отсъстват. Няма физкултурен салон в ОУ „Св.св. Кирил и Методий”, а салонът на ОУ „Хр.Максимов” само символично се води за такъв. Бедни от страна на спортни и игрови съоръжения са и детските площадки в ЦДГ и ОДЗ. Средствата получавани от училища и детски заведения по 129 постановление на Министерски съвет / половината за материална база, половината за спортни дейности и състезания /са недостатъчни за реализирането на крупни ремонтни работи по базата или провеждането на достатъчно спортни прояви. Това е един от ангажиментите на общината и именно него фиксираме като една от целите на настоящата „Стратегия за развитие на

физическото възпитание и спорта в община Самоков 2012-2017 год”.
– ремонт, обновяване и обогатяване на училищната спортна база.

Положителна е тенденцията все повече частният бизнес да участва и инвестира в спорта, поддържайки свои спортни клубове. Надяваме се, че тази тенденция ще се разшири в следващите години.

Друг положителен факт е цялостната нагласа на обществото все повече да възприема спорта като средство не само за здравословен начин на живот, но и като превенция на зависимостите сред младото поколение и учениците. Налице е фактът, че все повече са родителите, които са готови и да заплащат за участието на децата си в различни спортни клубове.

ОБЩИНСКА ПОЛИТИКА ПО ОТНОШЕНИЕ НА ФИЗИЧЕСКОТО ВЪЗПИТАНИЕ, СПОРТА ЗА ВСИЧКИ И СОЦИАЛНИЯ ТУРИЗЪМ

Съгласно националната Стратегия за развитие на физическото възпитание и спорт в България, общините са определени като основен субект на националната система за физическо възпитание и спорт.

Съгласно Закона за физическото възпитание и спорта общините:

1. Създават условия за спорт, като приоритет в социалната политика.
1. Реализират местната политика в областта на спорта във взаимодействие с Министерство на спорта и националните федерации
2. Общините определят в устройствените си планове зоните и терените за отдих, спорт и физическо възпитание.
3. Изграждат, поддържат и модернизират спортни обекти
4. Насърчават инвестициите в спорта, като предоставят терени за изграждане на спортни обекти и съоръжения на СК и други юридически лица при облекчени условия, а в някои случаи и на концесия. Водят публични регистри на спортните имоти, определят статута им и режима на ползване
5. Насърчават развитието на спорта, като разработват и финансират програми за местната спортна дейност. Създават специални
6. фондове / при наличие на достатъчно средства/ за развитие на спорта.
7. Подпомагат финансово спортните организации, при условия и ред, определени от общинските съвети
8. Предоставят безплатно цялата общинска база за ползване от инвалиди.
9. Съдействат при организирането на спортни състезания на територията на общината.
10. Съдействат при откриването и подпомагането на таланти в спорта.

Във връзка с горепосоченото, веднага трябва да отбележим, че има какво още да се желае в стиковката на общината, спортните клубове, училищата. Изграждането на местна, общинска и ежегодна програма е в пряка зависимост от спортните календари на СК, годишните планове на училищата / в това число спортно училище „Н.Велчев”/, както и на спортното звено към ОФСП. До момента общината финансира почти изцяло провеждането на някои състезания – предимно купите във всички направления на зимните спортове, някои общоградски състезания, но „обратната връзка” не е на ниво, независимо, че към община Самоков е изграден Експертен съвет по спорта. Неговите функции се свеждат до орган, разпределящ и контролиращ общински средства за спорт, но нефункционален от гледна точка на разработването на програми и отчитащ развитието на приоритетните за общината спортове. Необходимо е към изградената методика за разпределяне на средствата е да бъде

предвидено част от общинските средства насочени към клубовете да бъдат използвани за изграждане на база, закупуване на екипи и т.н. Изключително ниска е активността на спортните клубове в разработване на проекти за финансиране от Министерството на младежта и спорта, МОН и други донори, които в голяма степен могат да решат финансирането на спорта в частта „Спорт за деца в свободното време”, „Спорт за учаци и спорт за всички”, „Спортно-състезателна дейност за деца в неравностойно положение и т.н., които се актуализират от горепосочените институции всяка календарна година. От тук произтича и една от следващите основни цели на Стратегията:

изграждането на неформален обществен съвет по развитието на физическото възпитание и спорта в община Самоков, на база Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

1. Един такъв функционален съвет е проява и форма на контрол от страна на гражданското общество по отношение работата на общината, спортните клубове, всяко селище на територията на общината, училищата и детските заведения в посока физическо възпитание, спорт и социален туризъм. Неговото предназначение е и да консултира, при всеки възникващ проблем, касаещ дейности или спортни имоти.

2. Осъществява координацията между община, обществени институции, спортни клубове, НПО и др.

3. Съдейства за създаването на благоприятни условия за най-добрите, елитните спортисти, чрез осигуряване на възможност за участие на Европейски, Световни, Олимпийски първенства.

4. Оказва съдействие при организацията на извън класните спортни дейности – тренировъчни и състезателни.

5. Подпомага създаването на необходимите условия за развитието на спорта за лица с трайни увреждания, в риск или неравностойно социално положение.

6. Оказва съдействие при набирането на допълнителни средства

7. Внасяне на предложения в ОбС за организиране на спортни прояви с регионално, национално и европейско значение.

Ролята на такъв съвет може да изиграе Общинската експертна комисия по спорт, но в много разширен състав. Извън определените със заповед на кмета лица, към Експертната комисия да бъдат включени по двама представители на всички спортни клубове. На тази комисия да бъдат вменени и контролни права, което би подобрило ефективността.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ:

- 1. Извеждане на преден план на спорта в училище**
- 2. Увеличаване броя на хората, практикуващи физически занимания, спорт за всички и социален туризъм.**
- 3. Ефективно управление и модернизиране на наличната спортна база. Изграждане на нови спортни съоръжения**
- 4. Подобряване кадровото и методическо осигуряване на спорта**
- 5. Предприемане на действия за ежегодно увеличаване на финансовите средства за физическо възпитание, спорта за всички и социалния туризъм.**

Така поставени, стратегическите цели могат да бъдат реализирани посредством следните действия:

По т. 1 от целите:

- Създаване на училищни спортни отбори-
- Увеличаване броя на участниците в спортните групи ОФСП
- Провеждане на вътрешноучилищни състезания – игри и по спортове. Изграждане на система от състезания, които да се превърнат в основен двигател на спорта в училище.
- Осигуряване на богат спортен календар на общината
- Осигуряване свободен достъп на учениците до спортните бази
- Разширяване на извънкласните форми, свързани с физическа активност, спорт, туризъм.
- Усъвършенстване на системата за подготовка на най-изявените спортисти
- Разработване на цикъл от методически материали, осигуряващи повишаване здравната култура на учениците в посока физическо възпитание и спорт
- Популяризиране на състезанията, постиженията и стимулиране на ученическите прояви от страна на общината.

По т. 2 :

- Създаване на условия и по-активно ресурсно осигуряване на спортовете, даващи облика на община Самоков , респ. Зимните спортове, както и тези, доказали се в национален мащаб.
 - Ежегодно разширяване и обогатяване на програмите, респ. формите и вида на проявите, свързани с физическото възпитание и спорта.
- Разработване на специализирани програми по спорт, като превенция за борба със зависимостите
- Намиране на механизми за стимулиране на спортните клубове, активно работещи с училищата и детските заведения
- Създаване на общински спортни календари за всяка година и популяризирането сред населението с цел постигане на по-висок обхват и ефективност .
- Учредяване на общинска стипендия за спорт / ученици от горен курс, студенти или спортисти с изключителни постижения , с името „Рилски спортист”.
- Учредяване на приз „Треньор на годината”
- Изработване на протокол за посрещане и изпращане на представителните ни отбори при участия в състезания от европейски и световен мащаб.
- Продължава връчването на приз „Спортист на годината” и „Отбор на годината” – за елитни състезатели и отбори, с връчването на определена сума или морална награда.
- Да стартира първата фаза – проучвателна и събирателска част за изграждане на Музей на спорта в община Самоков
- Издигане кандидатурата на Боровец за домакин на международно състезание по ски алпийски дисциплини за мъже, което да бъде включено в програмата на ФИС, с името на „Петър Попангелов”.

По т. 3 - 5

- Анализ на наличната спортна база - състояние, перспективи
- Разработване на инвестиционна програма за 2012-2017 год. за изграждане / доизграждане / и развитие на спортни обекти, на
- детски площадки, спортни площадки в училищата , по кварталите и в селата, частични ремонти на съществуващите.

- Изграждане на система от критерии за стимулиране на ученически и спортни клубове, развиващи спорт за хора в неравностойно положение.
- Разширяване правомощията на общинска фирма „ Спортни имоти” с цел развитието и стопанисването на спортната база.
- Повишаване контрола и ефективността от надзора върху дейността и начина на отчитане на разходваните общински средства
- Неотменна част от тази стратегия да бъдат ежегодните отчети на Общинско предприятие „Спортни имоти” с включена експертна оценка на спортните имоти.
- Разработване на система за финансово и морално стимулиране на учители по физическо възпитание и спорт, треньори, инструктори и пр.
- Изграждане на общинска политика за привличане на бизнеса като финансов източник за развитието на спорта.

Приемането на дълготрайна концепция / стратегия / за развитието на спорта в община Самоков, както и ежегодни програми , е крайно

необходимо, имайки предвид множеството негативни тенденции в обществото, особено сред младите хора – все по-ниско падащата граница на заболявания, нехарактерни за младата възраст; рисковата среда – зависимости от наркотици, алкохол, тютюнопушене,хазарт; растящата агресия сред всички слоеве от населението; чувствителния спад на интереса на децата от системни занимания със спорт.

Не по- маловажен е и факта, че наличието на такъв документ е израз на устойчивост във вижданията на общината по отношение на развитието на физическата култура спорта и в този смисъл ще можем да кандидатстваме и за външни финансираия по проекти в тази сфера.

Следейки отношението и участието на общината в утвърждаването на физическото възпитание и спорта, можем съвсем отчетливо да отбележим движение във възходяща линия т.е. община Самоков, съвместно със спортните клубове, училищните ръководства и обществеността, могат и ще бъдат гарант за реализирането на настоящата Стратегия, независимо от финасовите проблеми пред които са изправени всички – държава, общини, институции.